

WERKEN AAN VAKTAAL

Taalgericht vakonderwijs zoekt naar mogelijkheden om leren, denken en taal aandacht te geven in de vaklessen. Leren, denken en taal zijn immers onlosmakelijk met elkaar verbonden. In contextrijke lessen staat daarbij de vakinhoud voorop. Leerlingen en docent lezen, praten en schrijven daarover met elkaar in vaktaal en met veel taalsteun. In deze special leest u welke kennis over taal daarvoor nodig is, vindt u praktijkvoorbeelden uit het voortgezet en beroepsonderwijs en handvatten om met elkaar als taal- en vakdocenten aan de slag te gaan met taalgerichte vaklessen.

Fotografie ©: nationaallebedbank

Fotografie ©: nationaallebedbank

VAN POEZEN VANGEN VOGELS NAAR VOEDSELPYRAMIDES EN PREDATOREN

Door Maaïke Hajer

Voedselketen, voedselweb en voedselpyramide zijn typische vaktaalwoorden die elke biologiedocent zal uitleggen. Je hebt ze nodig om vervolgens over predatoren, milieumaatregelen en biodiversiteit te spreken, lezen en schrijven. Maar waar sluiten die begrippen op aan, waar stappen leerlingen binnen in deze vakwereld? Dat een poes een vogel kan vangen en eten, dat vogels op hun beurt regenwormen en insecten eten, dat er tegelijk ook roofvogels bestaan, dat zullen veel kinderen weten en kunnen benoemen. Maar vervolgens gaat het erom het systeem in die wereld te leren zien, verbanden te leren uitdrukken met gebruikmaking van abstracte, niet direct zichtbare begrippen.

Context, interactie en taalsteun

Taalgericht Vakonderwijs (TGVO) is een breed verspreid begrip, waarin context, interactie en taalsteun de sleutelwoorden zijn. Waar gaat het ook alweer om? In 1996 introduceerde ik het begrip in mijn proefschrift *Leren in een tweede taal*. Vakonderwijs waarin expliciet aandacht is voor de taal die nodig is om de vakbegrippen en -vaardigheden te ontwikkelen. Anders gezegd, vaklessen waarin taaldoelen zijn geformuleerd als integraal onderdeel van het onderwijs, waar naartoe wordt gewerkt vanuit contextrijk onderwijs, dat vol interactiemogelijkheden zit en waarin taalsteun wordt geboden om de vaktaal beter te leren begrijpen en hanteren.

Taal als denkinstrument

Terug naar het voorbeeld. Vanuit de benoembare, zichtbare wereld leren kinderen dus redeneren over het verband tussen het aantal nakomelingen van kleine visjes en van de grote predatoren zoals walvissen, die zich boven in de voedselketen bevinden. Kinderen leren

dergelijke verbanden ontdekken in teksten die ook steeds academischer worden. Taal wordt een denkinstrument. De leraar wordt intussen niet alleen verteller maar ook luisteraar die volgt hoe leerlingen redeneren en dan bijstuurt met leerzame feedback. 'Dat noemen we ...', 'kun je dat wat meer in biologen-taal zeggen?'

Feedback op taalgebruik: een cruciale schakel

Binnen het Platform Taalgericht Vakonderwijs ontdekten we door de samenwerking met vakdidactici hoe anders taalgericht vakonderwijs eruit

kan zien bij wiskunde en geschiedenis, bij economie en natuurkunde. We leerden daarbij ook dat het niet gaat om losse, leuke, leerzame activiteiten zoals groepswork, behandeling van teksten in een klassengesprek of aandacht voor woordwebben.

“Het gaat erom via een reeks van dergelijke activiteiten toe te werken naar een zichtbare ontwikkeling van vaktaal.”

Die keten is zo sterk als de zwakste schakel en dat lijkt momenteel het geven van feedback op taalgebruik te zijn. Immers, niet de manier waarop je de (vak)taalontwikkeling van

leerlingen in gang zet in een vakles is het lastigst, maar hoe je deze ontwikkeling meeneemt in (tussentijdse) beoordelingen en van daaruit je onderwijs aan individuele behoeften aanpast.

Op de momenten dat je hoort of leest hoe kinderen hun inzichten formuleren kun je immers leerzame feedback geven. Dat vergt van de leraar dus een specifiek inzicht in de taalvaardigheid die wordt nagestreefd: zeg je dat nu wel zo? Wat is een volgende stap naar meer vaktaalgebruik en hoe kun je leerlingen daar bewust op wijzen en in laten oefenen door de maanden en jaren heen?

Blijven zoeken naar differentiatie-mogelijkheden

Lerarenopleidingen zoeken ruimte in het curriculum en manieren om de taalontwikkeling mee te nemen in lesplanning en stagepraktijk en de benodigde competenties in het curriculum doordacht te verweven. Dat zorgt voor startbekwame leraren die zich bewust zijn van vaktaal en taalontwikkende activiteiten. Maar klaar met leren ben je nooit, nieuwe behoeften dienen zich aan, de samenleving verandert, vakken veranderen, vakoverstijgende thema's en vaardigheden worden ingebed in het curriculum, nieuwe (digitale) leermiddelen en tools komen in beeld.

Door de opvallende aantallen nieuwkomers in het onderwijs worden we er weer aan herinnerd dat taalgericht vakonderwijs zijn oorsprong heeft in het T2-onderwijs gericht op geleidelijke ingroei in onderwijs *via* die tweede taal. Een leerling heeft mogelijk in Syrië al lang gehoord over voedselketens en voedselwebben, maar dan wel in het Arabisch en aan de hand van jakhalzen, gerbils en hagedissen. Het wordt een uitdaging voor alle vakleraren om vast te stellen waar leerlingen zich bevinden in hun begrip van de wereld, te differentiëren en de taal aan te bieden om verder te leren. Het gaat dus om een goede doordenking van vaktaalvaardigheid en blijven zoeken naar differentiatiemogelijkheden, waarbij ook meertaligheid wordt meegenomen. Denk bijvoorbeeld aan vertalingen en meertalige woordenlijsten.

Op naar de volgende vijftien jaar

Het is dus aan docenten, opleiders, leermiddelenmakers en curriculum-ontwikkelaars om vanuit hun professionele verantwoordelijkheid te bezien waar en hoe taalontwikkeling

(meer) onder de aandacht kan worden gebracht. Ik ben blij dat we in staat zijn geweest om de samenwerking tussen instellingen, experts en docenten in hun netwerken op dit thema overeind te houden. Dit jaar vierden we het 15-jarig bestaan van het Platform Taalgericht Vakonderwijs. Gezien de uitdagingen en kansen die er nog liggen verwacht ik dat we zeker nogmaals vijftien jaar werk aan de winkel hebben.

*Maaïke Hajer is voorzitter van het Platform Taalgericht Vakonderwijs en als lector verbonden aan de Hogeschool Utrecht en als hoogleraar aan de Universiteit Malmö (Zweden).
E-mail: maaïke.hajer@hu.nl*

Nieuwe website Taalgericht Vakonderwijs

Het Platform Taalgericht Vakonderwijs heeft haar nieuwe website gelanceerd, waarop alle publicaties producten, voorbeeldlessen en materialen rondom taalgericht vakonderwijs makkelijk te vinden zijn. Vernieuwend is dat alle publicaties en alle lesvoorbeelden zijn geordend op domein (mens & maatschappij, kunst & cultuur, natuur & techniek, rekenen/wiskunde, beroepsgerichte vakken etc.). Ook kunnen docenten en opleiders zelf lesvoorbeelden en -materialen aanleveren. Ga naar: www.taalgerichtvakonderwijs.nl.

Beter leren redeneren bij scheikunde

Het is een bekend verschijnsel: leerlingen begrijpen de stof, maar maken de redeneeropgaven op een toets vaak onvolledig en/of formuleren het antwoord te vaag of onjuist. In 5-vwo hebben we een leerproces opgezet om de resultaten op deze redeneeropgaven in toetsen te verhogen. Deze leerproces van drie lessen behandelt de onderwerpen metalen, metaalbinding, metaalroosters, roosterfouten, korrelgrenzen en legeringen.

Aanpak

In de eerste les krijgen leerlingen het onderwerp uitgelegd en nemen de leerlingen met de docent klassikaal de tekst uit het boek door (samen lezen), waarbij ze telkens nagaan of het gedeelte van de tekst een beschrijving (bijvoorbeeld de eigenschappen van de metalen op macroniveau) is of een verklaring (bijvoorbeeld uitgelegd hoe een metaalbinding tot stand komt). In de tweede les beantwoorden de leerlingen opgaven over de hardheid van een legering ten opzichte van een zuiver metaal. Een voorbeeld van een redeneervraag:

Leg op microniveau uit hoe het toevoegen van chroom aan ijzer de buigzaamheid beïnvloedt. (2p)

Observerend leren staat centraal: één leerling denkt hardop, één leerling helpt mee en twee andere leerlingen observeren dit proces. De opdracht is om zoveel mogelijk de juiste vaktermen te gebruiken. In de derde les worden de geformuleerde antwoorden uit les 2 aan de leerlingen voorgelegd met de opdracht deze te beoordelen en te herschrijven. Als hulpmiddel worden de denkstappen die nodig zijn om tot een goed antwoord te komen (klassikaal) gepresenteerd. De laatste stap in de leerproces is om met alle leerlingen samen het antwoord te formuleren.

Het gevolg

Mijn leerlingen in 5-vwo vinden vooral het gebruik van de vaktermen moeilijk en kunnen na een startzin (herhalen van de vraag) vaak niet het vervolg bedenken. Door als docent daarin het voortouw te nemen en het leerlingen voor te doen (modeling) in combinatie met de voorgestelde denkstappen, hebben ze geleerd hoe ze redeneeropgaven moeten aanpakken.

Het resultaat van deze aanpak was zichtbaar op de eerstvolgende toets. Het percentage goed geformuleerde antwoorden steeg aanzienlijk (p-waarde van 0,84). In de daaropvolgende toets nam dat wel een beetje af, maar dat betekent alleen maar dat het belangrijk is om te blijven investeren in de formulering van antwoorden. Door aandacht te besteden aan de taal van het vak, besteden de leerlingen ook meer aandacht aan het formuleren van antwoorden op een redeneervraag.

Hella Fries is docente scheikunde op Het Hooghuis locatie Titus Brandsmalyceum in Oss. Woon haar workshop 'Beter leren redeneren bij scheikunde' bij op de landelijke werkconferentie. Of mail: h.fries@hethooghuis.nl.

Aan de slag met taalbewust beroepsonderwijs

De afgelopen jaren zijn docenten van het ROC Alfa-college samen aan de slag gegaan om taalbewust beroepsonderwijs vorm te geven in de opleidingen. In samenwerking met het ITTA werken koppels van een beroepsvakdocent en een docent Nederlands uit verschillende opleidingsteams, producten en werkvormen uit voor hun team. **Jetske, docent Sociaal Agogisch Werk (SAW) en Liesbeth, docent Nederlands, vormen zo'n koppel.**

Aanpak

Jetske: 'Er zijn redenen genoeg om stevig te gaan samenwerken aan taal. Studenten mopperden dat ze zoveel presentaties moesten geven bij zowel Nederlands, het vak Loopbaan en Burgerschap als bij de beroepsgerichte vakken. Daarnaast viel het ons als team op dat studenten eerst roepen dat ze het niet snappen, nog voordat ze een opdracht hebben gelezen.'

De samenwerking Nederlands en SAW begon bij het afstemmen van presentaties. Liesbeth: 'De theorie over presenteren bij SAW komt sterk overeen met dat wat ik bij Nederlands aanbied. We hebben vergeleken welke criteria de opleiding gebruikt en wat het Referentiekader taal en rekenen vraagt. Niveau 3F vraagt bijvoorbeeld dat de studenten een gestructureerde presentatie kunnen geven over een onderwerp uit de beroepsopleiding of van maatschappelijke aard, onderbouwd met argumenten. De eisen van Nederlands nemen we nu mee in de beoordeling van de presentaties, naast de inhoudelijke eisen van de beroepsvakdocent.'

Verder werken we samen aan het leren lezen van vakteksten. Studenten leren bij Nederlands de strategieën voor het lezen en samenvatten van teksten aan de hand van de artikelen die ze voor

mijn vak moeten lezen. Iedere student leest een aantal relevante artikelen, vat die samen en doet verslag aan medecursisten. De aanpak komt aan de orde bij Nederlands en de inhoud wordt verwerkt in opdrachten van de vaklessen.

Het gevolg

De agenda van het SAW-teamoverleg. Als vervolg op de samenwerking rondom presenteren, hebben we een checklist ontwikkeld voor verslagen. Deze is toegevoegd aan alle SAW-opdrachten waar studenten een verslag moeten maken. In de lessen Nederlands leren de studenten hoe ze de checklist kunnen gebruiken bij het schrijven. De checklist is ook besproken op de bijeenkomst voor de begeleiders uit de stagebedrijven, om te laten zien wat zij mogen verwachten van de stageverslagen.

Liesbeth: 'We zetten nu samen een lijn uit en verwijzen naar elkaar. Dat zorgt voor samenhang in de opleiding en voorkomt dubbelingen. Studenten hebben meer profijt van de lessen. Ze weten precies waar ze aan moeten werken en ervaren dat de beroepsvakken en Nederlands niet op zichzelf staan.' Dat studenten onze samenwerking waarderen, blijkt ook uit hun reacties: 'Telt mijn presentatie ook mee voor Nederlands? Mooi!'

Inge van Meelis is werkzaam bij het ITTA. Zij schreef met haar collega Tiba Bolle het boek Taalbewust beroepsonderwijs. Vijf vuistregels voor effectieve didactiek (2014). Website: www.itta.uva.nl e-mail: Inge.vanMeelis@itta.uva.nl

'Juf, kunt u ons precies vertellen hoe we het op moet schrijven?'

Vaak krijg ik bij het inleiden van een schrijfpdracht bij Nederlands een soortgelijke vraag. Maar zou het niet veel beter zijn om de leerlingen de criteria van een schrijfpdracht zelf te laten ontdekken? Leerlingen uit 4-vwo gaan op ontdekkingstocht. Zij krijgen bij CKV de opdracht om een recensie te schrijven, waarvoor zij schrijfflessen krijgen bij Nederlands. Daar leren de leerlingen waaraan een goede recensie voldoet en hoe zij vaktermen van CKV kunnen toepassen in hun recensie. De criteria formuleren leerlingen echter zelf door observerend te leren.

Aanpak

In de eerste les bekijken leerlingen de animatiefilm Harvie Krumpet en schrijven zij een recensie. In de volgende les wordt de klas verdeeld in vier groepen. Twee groepen vormen de redacties van een krant. Zij moeten uit de stapel geanonimiseerde recensies een top drie samenstellen. De andere twee groepen observeren hoe de redacties te werk gaan: hoe bepalen de redacties wat een goede recensie is en wat zijn de criteria die zij daarbij hanteren? De twee observatiegroepen presenteren in de volgende les afzonderlijk hun bevindingen aan de hele klas. Vervolgens krijgen de redacties de mogelijkheid om de criteria aan te vullen. Daarna worden in een klassengesprek de twee lijstjes van criteria samengevoegd tot een zelf opgestelde lijst met criteria waaraan een goede recensie moet voldoen. Deze lijst vormt de basis voor het beoordelingsmodel. Een belangrijk onderdeel van een recensie is het geven van goede argumenten. De ervaring leert dat leerlingen het moeilijk vinden om een argument goed te onderbouwen. Om dit gestructureerd aan te pakken kan een ezelbruggetje helpen, zoals het acroniem 'SEXI': State, EXplain en Illustrate. Ook krijgen de leerlingen enkele voorbeeldzinnen om af te maken en een aantal vaktermen van CKV die zij moeten verwerken in hun argument. Op deze manier kunnen de leerlingen zowel een goede opbouw aanbrengen in hun argumenten, als vaktermen van CKV toepassen.

Het gevolg

In de lessen hebben de leerlingen veel geoefend met het herschrijven van argumenten volgens de SEXI-methode. Dit houvast heeft de leerlingen echt vooruit geholpen en dat was zichtbaar aan het eind van de lessenserie. Zij schreven toen een tweede recensie over de animatiefilm Father and Daughter. Hierin waren zowel de opbouw van de argumenten als het toepassen van de vaktermen merkbaar verbeterd. Ook waardeerden de leerlingen de lessenserie, vooral het observerend leren. Dat willen ze graag vaker toepassen.

Evah den Boer is docente Nederlands op Metis Montessori Lyceum Amsterdam. Aan de slag met observerend leren? Woon haar workshop 'Recensie schrijven bij NL/CKV' bij op de landelijke werkconferentie. Of mail haar op evahdenboer@gmail.com De lessenserie (lesplannen en lesmateriaal) is terug te vinden op <http://bit.ly/28SUwoY>

DE RIJKDOM VAN INSTRUMENTELE KENNIS OVER TAAL

Door Theun Meestringa en Bart van der Leeuw

Zowel binnen het vak Nederlands als in taalgericht vakonderwijs dringt steeds meer het besef door dat leerlingen voor de ontwikkeling van (vak)taalvaardigheid ook kennis over taal nodig hebben. Om welk soort taalkennis gaat het dan? Om een eerste ordening aan te brengen hanteren wij het volgende onderscheid:

- **instrumentele kennis over taal:** taalkennis ten dienste van taalvaardigheid (geletterdheid). Deze kennis heb je nodig om over taal te kunnen praten en de betekenis van taal in context beter te kunnen begrijpen en waarderen.
- **culturele kennis over taal:** taalkennis ten dienste van culturele en intellectuele vorming. Deze kennis heb je nodig om verantwoorde, onderbouwde uitspraken te kunnen doen over onderwerpen als taalvariatie, taalverandering, jongerentaal, en meertaligheid die in onze samenleving een rol spelen.

Het gaat ons in dit artikel om de instrumentele kennis over taal, waarbij ons uitgangspunt is dat onderwijs in taalvaardigheid (spreken, luisteren, schrijven en lezen) niet kan bestaan zonder over taal en taalgebruik te spreken en daarop te reflecteren. Een belangrijke vraag is dus met welke termen we over taal en taalgebruik kunnen nadenken en spreken, ofwel welke vaktaal hanteren we? Aan de hand van een voorbeeld laten we zien hoe de contouren van die 'vaktaal over taalgebruik' eruit kan zien.

Zo'n flyer (zie Figuur 1) kun je in je brievenbus aantreffen, of op een boom in de buurt. De meeste lezers zullen begrijpen wat er met deze tekst wordt bedoeld. Maar om de betekenis op te roepen, moet de lezer wel putten uit een complex van culturele, contextuele en talige kennis. We proberen die kennis van buiten naar binnen – van de culturele context via de tekst naar de afzonderlijke woorden - te expliciteren.

Figuur 1. Flyer over een vermiste hond

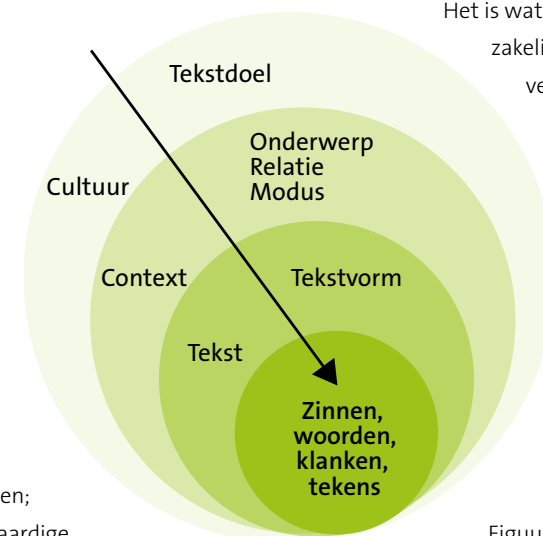

Het gaat om kennis over:

- **Cultuur:** in Nederland houden we een hond als huisdier en we kennen hier geen wilde honden;
- **Sociaal doel:** 'Wie heeft Bello gezien?' is niet letterlijk een vraag om informatie, maar een verzoek/appel om te helpen zoeken naar de hond;
- **Sociale context:** het is gebruikelijk om buurtgenoten in te schakelen bij het opsporen van vermiste huisdieren en de tekst gaat rond in een geletterde gemeenschap;
- **Persoonlijke context:** vanuit het perspectief van de eigenaar is de hond jammer genoeg vermist;
- **Onderwerp:** een hond als huisdier betekent veel voor de gezinsleden en daarom geven ze hem een naam, bijvoorbeeld Bello;
- **Relaties:** de schrijver doet een beroep op meevoelende buurtbewoners, die begrip hebben voor de relatie tussen het baasje en Bello, (Onze lieve hond);
- **Modus:** het is een multimodale tekst, geschreven taal met een afbeelding van de hond in kwestie, waardoor een ingewikkelde omschrijving overbodig is;
- **Tekstvorm:** het gaat hier om een flyer of poster, waarin zo bondig mogelijk informatie wordt gegeven; de tekst wordt verspreid om zoveel mogelijk hulpvaardige buurtbewoners te bereiken;
- **Zinnen:** 'Bel a.u.b. Bart: 06-1234 5678' roept de lezer op om te handelen; de gebiedende wijs 'bel' is daar een gepast taalmiddel voor.
- **Woorden:** selectie en ordening van woorden brengt betekenis tot uitdrukking die past bij het sociale doel en de context van flyer, zoals de afkorting 'a.u.b.'.

Het Ui-model: hoe taal werkt

Deze reflectie op een alledaagse tekst laat zien hoe je instrumentele kennis over taal in kaart kunt brengen. De kernvraag daarbij is: *Hoe werkt taal?* Als taalgebruiker kies je woorden en zinnen en een tekstvorm om een sociaal doel te bereiken (zoals verzoeken, vertellen, beschrijven, verklaren en betogen), waarbij de betekenis van die woorden en zinnen afhankelijk is van de sociale context waarin ze worden gebruikt. Dit kan schematisch voorgesteld worden als een ui die van buiten naar binnen is af te pellen (figuur 2).

Het is wat ons betreft een noodzakelijke aanvulling op de huidige veel gebruikte set van taalbegrippen die vooral de structuurkenmerken van taal op woord- en zinsniveau lijken te benoemen. Met deze systematiek komt de manier waarop taal in context betekenis heeft meer centraal te staan in het onderwijs.

Figuur 2: Een rationale voor kennis over taal

Bart van der Leeuw en Theun Meestringa zijn als leerplanontwikkelaar werkzaam bij SLO, nationaal expertisecentrum leerplanontwikkeling, en coördineren het Platform Taalgericht Vakonderwijs. E-mail: b.vanderleeuw@slo.nl en t.meestringa@slo.nl.

30/11/16

DE CONFERENTIE VINDT PLAATS IN HET BERGHOTEL AMERSFOORT

JUBILEUMCONFERENTIE WERKEN AAN VAKTAAL

Op 30 november 2016 organiseert het Platform Taalgericht Vakonderwijs een landelijke werkconferentie voor vak- en taaldocenten, taalcoördinatoren en nascholers. Het thema van de werkconferentie is Werken aan Vaktaal. Als het gaat om een didactiek waarin vakdoelen voorop staan in contextrijke lessen vol interactie en met veel taalsteun is een belangrijke vraag: welke kennis over taal is nodig? En: wat is de nut en noodzaak van deze taalkennis en hoe kan deze kennis - in samenwerking tussen taal- en vakdocenten - een plek krijgen in taalgericht vakonderwijs?

TIJDENS HET PLENAIRE DEEL KOMEN ONDERWERPEN AAN BOD ALS: **Leren in de maatschappijvakken: lezen, schrijven en spreken OF begrijpen en redeneren?** Spreker: Carla van Boxtel, hoogleraar Vakdidactiek aan de Universiteit van Amsterdam.

Kosten en baten van taalgericht vakonderwijs: een bètablik. Spreker: Harrie Eijkelhof, emeritus hoogleraar Didactiek van de natuurkunde, Universiteit Utrecht, Freudenthal Instituut.

Wat kan het vak Nederlands bijdragen aan kennis over taal bij andere vakken? Sprekers: Bart van der Leeuw en Theun Meestringa, SLO, expertisecentrum leerplanontwikkeling.

Meer praktische en inhoudelijke informatie vindt u op www.taalgerichtvakonderwijs.nl.
Inschrijven: <http://www.slo.nl/formulieren/tgvoconf2016/>.

TAAL IS VAN ONS ALLEMAAL

Door H.K.H. Prinses Laurentien der Nederlanden

Taal is overal in ons leven. Hoe meer digitaal onze samenleving is ingericht, hoe meer taal bepalend is voor de mate en manier waarop we communiceren, participeren, consumeren en het leven beleven. Lezen en schrijven is veel meer dan een technische vaardigheid voor sommigen; het legt voor iederéén de basis om actief deel te nemen aan de samenleving.

Taalachterstand

De realiteit is confronterend. 14% van de 15-jarigen heeft zoveel moeite met lezen en schrijven, dat ze hun schoolboeken niet goed begrijpen. Dit maakt deze jongeren begrijpelijkerwijs onzeker en ze raken achterop bij zowel Nederlands als andere vakken. Want bij alle vakken draait het om taal. Deze achterstand heeft grote gevolgen, ook na de schooltijd. Zoveel belangrijke activiteiten worden lastig: het schrijven van een sollicitatiebrief, het bijhouden van administratie, het volgen van nieuws, of het voorlezen van kinderen.

Taal in de vakken

Het nut en de noodzaak om de jongeren met een taalachterstand hulp te bieden, staat buiten kijf. Hiervoor zijn meerdere routes en oplossingen nodig. Die liggen verder dan bij de lessen Nederlands.

Nederlands speelt een rol in alle vakken. Gelukkig is er in de docentenopleiding – juist ook voor niet-neerlandici – steeds meer aandacht voor het belang van taalvaardigheid voor het leerproces. De steeds bredere toepassing van technologie in de klas versterkt dit proces en maakt het mogelijk om de lees- en schrijfvaardigheid tijdens elk vak te versterken. Hierdoor ontstaat ook meer samenhang tussen vakken, wat volgens onderzoek leidt tot betere leerresultaten en een hogere motivatie van leerlingen.

Platform Taalgericht Vakonderwijs

Initiatieven die lezen en schrijven uit het hokje ‘Nederlands’ halen en ideeën genereren en uitvoeren om deze vaardigheden bij alle vakken te versterken zijn dan ook van groot belang.

Fotografie © RVD, Jeroen van der Meyde

Het Platform Taalgericht Vakonderwijs is hier een mooi en leidend voorbeeld van. Met hun belangrijke werk inspireren ze anderen over manieren waarop we laaggeletterdheid kunnen aanpakken en de leesvaardigheid van het Nederlands kunnen versterken. Want wie je ook bent, waar je ook vandaan komt of wat je ook doet, taal is van en voor ons allemaal.

Veel gelukwensen met het Platform. Op naar de komende 15 jaar!

*H.K.H. Prinses Laurentien der Nederlanden
Oprichter en Erevoorzitter,
Stichting Lezen & Schrijven*